

Till:

Strålsäkerhetsmyndigheten
171 16 Stockholm
registrator@ssm.se

Myndighetens dnr:
SSM2021-7697

Mark- och miljödomstolen vid Växjö
tingsrätt
mmd.vaxjo@dom.se

Mark- och miljödomstolens mål
nr M 6215-21

Yttrande rörande ansökan om tillstånd för en etapp 3 för att utöka av lagringsvolymen för markförvaret för mycket lågaktivt avfall vid Oskarshamns kärnkraftverk

Föreningen Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, vill framföra följande kompletteringssynpunkter på OKG AB:s ansökan om att få tillstånd för en utökning av lagringsvolymen för markförvaret för mycket lågaktivt avfall vid Oskarshamns kärnkraftverk. Yttrandet är ett svar på Strålsäkerhetsmyndighetens remiss om synpunkter på kompletteringar enligt kärntekniklagen (KTL) i ärendet SSM2021-7697 och Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätts kompletteringsförfrågan enligt miljöbalken (MB) i mål M 6215-21. Denna kompletteringsförfrågan har inte gått till föreningen.

För det första saknar MKG i samrådsredovisningen i ansökan en beskrivning av hur föreningens synpunkter som framförts i samrådet omhändertagits i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n).

MKG har i samrådet i en samrådsinlaga den 15 maj 2020 (bilaga 1) framfört följande tre synpunkter:

1. MKG har den 24 januari 2020 tillsammans med medlemsföreningarna Naturskyddsföreningen och Jordens Vänner lämnat ett yttrande till Strålsäkerhetsmyndigheten SSM över kärnkraftsindustrins forsknings- och utvecklingsrapport Fud-2019. I yttrandet framför föreningarna bl.a. följande¹:

”Föreningarna anser att det inte är acceptabelt att [mycket kortlivat radioaktivt] avfall långsiktigt förvaras i s.k. markförvar. Markförvar för denna typ av kärnavfall finns vid Ringhals, Oskarshamns och Forsmarks kärnkraftverk och vid Studsvik. Föreningarna menar, med hänvisning till [en bild av det existerande markförvaret vid Oskarshamns kärnkraftverk], att de existerande markförvaren inte kan anses vara acceptabla för långsiktig förvaring av radioaktivt avfall. Även om radioaktiviteten i förvaret har avklingat till nivåer under gränsvärden inom några årtionden efter deponering, menar

¹ Se nyhet på MKG:s hemsida: <http://www.mkg.se/naturskyddsf-reningen-jordens-v-nner-och-mkg-yttrar-sig-o-ver-fud-2019>.

föreningarna att deponin kan komma att utgöra ett miljöproblem under en lång tid framöver. Det är uppenbart att det finns en risk för mänskliga intrång vilka skulle skada förvarets integritet.

Föreningarna menar att allt det mycket lågaktiva radioaktiva avfallet fortsättningsvis långsiktigt bör förvaras tillsammans med det kortlivade låg- och medelaktiva radioaktiva avfallet. De existerande markförvararna bör dessutom saneras och innehållet långsiktigt förvaras med samma avfall. Innan ett nytt förvar för kortlivat radioaktivt avfall kommer till stånd [...] måste även detta avfall mellanlagras på ett säkert sätt.”

Detta betyder att MKG vill att MKB:n ska innehålla en utförlig beskrivning av möjligheten att hantera, mellanlagra och förvara det aktuella avfallet utan att bygga ett nytt markförvar. Alternativredovisningen blir då samma sak som nollalternativet. Samrådsunderlaget innehåller en bra början till en sådan alternativredovisning, där både friklassning, och förbränning och slutförvaring i förvaret för kortlivat radioaktivt avfall SFR, ingår. Möjligheten att transporter till den förbränningsanläggning som finns på Studsvik kan ske med båt bör beskrivas.

2. MKG anser att MKB:n ska innehålla en detaljerad beskrivning av det avfall som i dagsläget är deponerat i markförvaret vid Oskarshamn, inklusive information av hur mycket som är radioaktivt och hur mycket aktivitet det handlar om. MKG har observerat att det i samrådsunderlaget anges att mängden avfall som deponerats i det nuvarande markförvaret minskat avsevärt med åren. MKB:n bör innehålla en utförlig beskrivning av minskningen, orsaken till denna och hur minskningen av avfall kan fortsätta.

3. Om markförvaret ändå får tillstånd är det viktigt att bästa möjliga teknik för en deponi idag används, och beskrivs i MKB:n.

Den bild av hur ett markförvar är uppbyggt som det hänvisas till ovan är samma bild som finns i den tekniska beskrivningen som är inlämnad som en del av ansökan enligt KTL som bilaga 4 och som en del av ansökan enligt MB som bilaga 6 till ansökan (ab 10). Bilden är benämnd figur 8 och finns på sidan 16 i dokumentet och reproduceras även nedan.



Bild på markförvaret vid Oskarshamns kärnkraft

Bilden ger en tydlig uppfattning av innebörden av den verksamhet med att deponera omfattande volymer avfall i mycket enkla deponier vid Oskarshamns kärnkraftverk som har kunnat pågå sedan 1986, i över 35 års tid.

MKG menar att alternativredovisningen av de alternativa metoderna för hantering och långsiktig förvaring (punkt 1 ovan) som finns i den MKB som inlämnats som en del av ansökan i stort sett innehåller den information som behövs för att ta beslut om att inte deponera ytterligare mycket kortlivat avfall vid Oskarshamns kärnkraftverk. Det skulle kunna finnas mer information om de transporter som det kan bli fråga om, mer information om kostnader för alternativ hantering och mer information om hur stora volymreduktioner som förbränning och smältning av avfallet kan ge.

MKG saknar, trots det som sägs i punkt 2 ovan, en detaljerad beskrivning av det avfall som i dagsläget är deponerat i markförvaret vid Oskarshamn, inklusive information av hur mycket som är radioaktivt och hur mycket aktivitet det handlar om. I MKB:n beskrivs att mängden avfall som deponeras minskat med åren men MKB:n skulle kunna innehålla en utförligare beskrivning av minskningen, orsaken till denna och hur minskningen av avfall kan fortsätta.

MKG kan inte avgöra om det är den bästa möjliga teknik för deponering som beskrivs i ansökan (punkt 3 ovan), och kopierar därför yttrandet till Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Kalmar län.

Utöver de frågor som MKG tagit upp i samrådet anser MKG att ansökan/MKB:n ska innehålla en analys av behovet av långsiktigt skydd mot stölder av avfall och skrot som kan vara mer eller radioaktivt. Föreningen ser att området där kärnkraftverket ligger kan komma att klassas som ett icke kärntekniskt område inom 20-30 år. Vad händer med deponin efter det?

Med vänlig hälsning,



Johan Swahn
Kanslichef, MKG

070-467 37 31
johan.swahn@mkg.se

c.c. Oscar Alarik, chefsjurist på Naturskyddsföreningen
Rebecca Nordenstam, miljöjurist på Naturskyddsföreningen
Naturvårdsverket
Länsstyrelsen i Kalmar län



2020-05-15

Till: OKG Aktiebolag
Att: Malin Karjalainen
572 83 Oskarshamn

malin.karjalainen@okg.uniper.energy

Samrådsinläga rörande utbyggnad av markförvar för mycket lågaktivt avfall vid Oskarshamns kärnkraftverk

Föreningen Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, vill framföra följande synpunkter inför framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning, MKB, till en ansökan om att få tillstånd för en utbyggnad av markförvar för mycket lågaktivt avfall vid Oskarshamns kärnkraftverk:

1. MKG har den 24 januari 2020 tillsammans med medlemsföreningarna Naturskyddsföreningen och Jordens Vänner lämnat ett yttrande till Strålsäkerheten SSM över kärnkraftsindustrins forsknings- och utvecklingsrapport Fud-2019. I yttrandet framför föreningarna bl.a. följande¹:

”Föreningarna anser att det inte är acceptabelt att [mycket kortlivat radioaktivt] avfall långsiktigt förvaras i s.k. markförvar. Markförvar för denna typ av kärnavfall finns vid Ringhals, Oskarshamns och Forsmarks kärnkraftverk och vid Studsvik. Föreningarna menar, med hänvisning till [en bild av det existerande markförvaret vid Oskarshamns kärnkraftverk], att de existerande markförvarerna inte kan anses vara acceptabla för långsiktig förvaring av radioaktivt avfall. Även om radioaktiviteten i förvaret har avklingat till nivåer under gränsvärden inom några årtionden efter deponering, menar föreningarna att deponin kan komma att utgöra ett miljöproblem under en lång tid framöver. Det är uppenbart att det finns en risk för mänskliga intrång vilka skulle skada förvarets integritet.

¹ Se nyhet på MKG:s hemsida: <http://www.mkg.se/naturskyddsf-reningen-jordens-v-nner-och-mkg-yttrar-sig-o-ver-fud-2019>.

Föreningarna menar att allt det mycket lågaktiva radioaktiva avfallet fortsättningsvis långsiktigt bör förvaras tillsammans med det kortlivade låg- och medelaktiva radioaktiva avfallet. De existerande markförvaren bör dessutom saneras och innehållet långsiktigt förvaras med samma avfall. Innan ett nytt förvar för kortlivat radioaktivt avfall kommer till stånd [...] måste även detta avfall mellanlagras på ett säkert sätt.”

Detta betyder att MKG vill att MKB:n ska innehålla en utförlig beskrivning av möjligheten att hantera, mellanlagra och förvara det aktuella avfallet utan att bygga ett nytt markförvar. Alternativredovisningen blir då samma sak som nollalternativet. Samrådsunderlaget innehåller en bra början till en sådan alternativredovisning, där både friklassning, och förbränning och slutförvaring i förvaret för kortlivat radioaktivt avfall SFR, ingår. Möjligheten att transporter till den förbränningsanläggning som finns på Studsvik kan ske med båt bör beskrivas.

2. MKG anser att MKB:n ska innehålla en detaljerad beskrivning av det avfall som i dagsläget är deponerat i markförvaret vid Oskarshamn, inklusive information av hur mycket som är radioaktivt och hur mycket aktivitet det handlar om. MKG har observerat att det i samrådsunderlaget anges att mängden avfall som deponerats i det nuvarande markförvaret minskat avsevärt med åren. MKB:n bör innehålla en utförlig beskrivning av minskningen, orsaken till denna och hur minskningen av avfall kan fortsätta.
3. Om markförvaret ändå får tillstånd är det viktigt att bästa möjliga teknik för en deponi idag används, och beskrivs i MKB:n.

Med vänlig hälsning,



Johan Swahn

070-467 37 31

johan.swahn@mkg.se

c.c. Oscar Alarik, chefsjurist Naturskyddsföreningen
Rebecca Nordenstam, miljöjurist, Naturskyddsföreningen